VILATÓ

SALA DALAMAT

Javier Vilató Període 1938 - 1999

Exposició: 23 novembre - 31 desembre 1999

Inauguració: Dimarts dia 23, a les 19 h.

Consell de Cent, 349 - 08007 Barcelona Tel. 93 215 45 92 - Fax 93 487 85 03

Dediquem aquesta exposició a la memòria del nostre pare, Francesc Draper, fundador de la Galeria.

Javier Vilató

Con obra de los tres últimos años reaparece de nuevo en Barcelona, tras largos años de ausencia de sus galerías de arte, este excelente pintor y grabador, cuyo arte vemos ahora llegado a ese frescor de madurez en que todo, hasta lo más arduo y complejo, puede decirse con sencillez extremada. Sencillez y no simplicidad, pues la riqueza de matices expresivos y de libérrimas interpretaciones es extraordinaria en sus obras.

De veintiocho lienzos se compone su actual exposición en las galerías Syra, todos ellos con un punto de partida temático que nos induce a sospechar una inspiración y hasta una sensibilidad inventiva —que también ella, y no sólo la mente, puede serlo— con tendencia siempre a la poetización del mundo y de la vida. Se trata, no obstante, de un pintor para el que la deformación es, entre las adquisiciones del arte contemporáneo, el más tentador de los recursos. Pero pocas veces habremos podido ver que un pintor ejercite tal recurso de modo tan espontáneo y fácil, con tanta naturalidad, como Vilató. Formas y figuras de niños y muchachas, protagonistas casi exclusivos de sus cuadros, aparecen en ellos con sus miembros entrelazados o retorcidos, recompuestos en tan libres estructuraciones, y obedeciendo a rítmicos enlaces tan libérrimamente expresados, que tales formas y figuras son a duras penas reconocibles. Y, sin embargo, el encanto del tema sugerido no desaparece en modo alguno; antes al contrario, diríase que en virtud de esa alquimia operada por Vilató, alquimia que lo transmuta todo, el encanto es mayor todavía. No ocurre como en la casi obligada referencia a Picasso, cuyas deformaciones dan muchas veces la impresión de algo teratológico y terrible.

El tema del niño o de la mujer, en la orilla del mar o en el bosque, en trance de fuga o referido a "Moisés y las siete mujeres", adquiere siempre una expresividad que es, a un tiempo, plástica y poética, desenfadada y hasta humorística en ocasiones, así como de un lirismo que acaso tenga mucho que ver con el goce de la propia inventiva entregada al libre juego de recrear las imágenes de la realidad que más gratamente cautivaron al artista. Puestos a establecer paralelismos, más que en el nombre familiar de Picasso cabría pensar en el de un Paul Klee, y no tanto por la semejanza de rasgos externos que pudiera advertirse entre sus obras, como porque con él tiene en común esa especie de magicismo, hecho de ingenuidad y de infantil vejez del mundo, que convierte toda realidad en fantasía y toda fantasía en realidad; pero en una realidad siempre maravillosa y sorprendente, como el ámbito feliz de una libertad que nos recrea el mundo para deleite de nuestras miradas y nuestros ensueños.

Lluís Permanyer, Javier Vilató i Rafael Santos Torroella a la inauguració de l'exposició de J. Fin, Sala Dalmau, Barcelona 1996.

Javier Vilató, José Corredor Matheos i Francesc Draper a la Sala Dalmau. Barcelona 1999.

Para un retrato de Javier Vilató

[...] Durante aquellos años, Vilató sentó las bases de lo que hoy es su obra. El marco de referencia era el de la Escuela de París, una Escuela en la que los españoles habían tenido de siempre una gran protagonismo. En la posguerra, casos como el de Vilató, el de Fin, el de Clavé, el de Baltasar Lobo, el de Xavier Valls, el de Fermín Agua-yo, todos ellos inscritos en coordenadas figurativas, o los de Chillida, Sempere, Saura, Palazuelo o Fernando Lerín en la vertiente abstracta, vinieron a demostrar que no había cesado esa contribución peninsular al crisol de culturas que es la capital francesa.

Mientras, salvo alguna notable excepción constructiva (Sempere, Palazuelo, el Equipo 57), la mayoría de los abstractos españoles iban a mostrarse entonces receptivos a la *abstraction lyrique*, al *art autre*, a lo que Juan-Eduardo Cirlot llamaba entre nosotros "informalismo", los figurativos se enfrentaron al reto de continuar por los senderos abiertos por Matisse, por Picasso y los cubistas, y por "españoles de París" como los que he mencionado hace unas líneas. Apartados de la moda, quienes en el París de los años cuarenta se enfrentaron a un proyecto figurativo, sabían que a medio plazo lo tenían complicado, es decir, que la aventura requería las cualidades del corredor de fondo. Vilató las tuvo, las sigue teniendo cuarenta y nueve años después. Hoy se nos aparece como un artista que lejos de conformarse con la mera continuación de lo ya existente, se ha hecho fuerte en un proyecto personal. Las referencias epocales, el marco de escuela, cuentan menos, a la hora de la verdad, que esa capacidad del artista para encontrar la propia verdad, el propio camino, en la soledad del estudio. [...]

El cubismo ha constituido una referencia importante, básica, para Vilató, que además de tener cerca el ejemplo picassiano, frecuentó asiduamente, como ya lo he indicado, la compañía de otros supervivientes de la gran época de las vanguardias. Pero tampoco ha sido indiferente a las enseñanzas del surrealismo. Klee y Miró –a una de cuyas obras de juventud alude directamente el título de un cuadro como *La terre labourée*, *l'oiseau* (1967)— ocupan un puesto destacado, he podido comprobarlo en mis conversaciones con él, en su museo imaginario, que en esto se parece al de los magicistas de *Dau al Set*, al del primer Millares o al de algunos madrileños de los cincuenta. Tampoco faltan las concomitancias con el tipo de surrealismo "metafórico" practicado por André Masson, Wifredo Lam o Eugenio F. Granell. Un campo en el que queda especialmente clara la receptividad de Vilató hacia esta clase de poéticas, es el del dibujo, por él practicado con asiduidad. [...]

"Poeta de la luz" llamó en una ocasión Claude Roy a Vilató. André Verdet, por su parte, se ha referido a su propósito a la "felicidad de pintar", y a la alegría serena –que no excluye, añadiré yo, la dimensión trágica– emanante de su obra. Las repetidas

estancias del pintor en Provenza y la Costa Azul, y más recientemente en el Levante español, no han sido en vano. Las mitologías mediterráneas constituyen el argumento principal de cuadros suyos plenos, luminosos, y a la vez de una gran tensión narrativa, [...]

Dentro de su producción más reciente, especialmente sugerentes me parecen, en ese sentido, lo que podríamos llamar sus ciudades, esas construcciones –por ejemplo las que integran el precioso ciclo de 1992 *Fort de mer et de terre*–, mitad geométricas, mitad orgánicas, que se alzan inquietantes en el horizonte, con algo de Castillo de los Tártaros o de fortaleza del Rivage des Syrtes. Resueltas con un alto grado de esencialidad y abstracción. [...]

The last, but not the least, la mujer. Ya he hecho más de una referencia a cuadros que están puestos bajo el signo de lo erótico. Lo mismo podría decirse de muchos de los grabados. Vilató es, sobre todo en los últimos años, un pintor que gusta de poblar su pintura de presencias femeninas. Ahí están para atestiguarlo lienzos angulosamente cubistas, y a la vez todo luxe, calme, volupté, todo ternura —en Vilató, como lo subraya el mencionado Pierre Gassier, voluptuosidad y violencia van parejas, son complementarias—, [...]

Fragments del text "Para un retrato de Javier Vilató", de JUAN MANUEL BONET, procedent del catàleg editat per la Fundación Arte y Tecnología de Telefónica "Vilató: colecciones europeas", Madrid, 1995.

Javier Vilató

Indépendamment des singularités de l'expression de ce peintre, de ce qui constitue sa personnalité picturale en somme ; rigoureuse construction et emboîtage des plans, invention formelle non point arbitraire mais déterminée par des déformations d'origines émotionnelles, vibrations des matières aussi, ce qui me semble contribuer le plus à l'originalité de son art, c'est une sorte de sincérité et surtout la grande tendresse et la chaleur humaine qui se dégagent de ses peintures. Point de roublardise, dans tout cela, ni de cultures de l'effet gratuit, ni l'audace plus ou moins conformiste, mais persévérance dans la difficile voie choisie: l'intime cohésion du graphisme toujours présent et du plan coloré dans un espace plastique unitaire. Pour Vilató, ce n'était pas là un mince problème à résoudre car l'écriture semble son moyen d'expression privilégié, sans doute en raison de son importante activité de graveur. La grande réussite de son œuvre pictural tient donc dans ce qu'il a su éviter l'ecueil que représentait, pour lui, la tentation de se laisser guider par une écriture indépendante en assumant la complexité des facteurs plastiques et en les combinant dans une totalité indissociable.

Article de **DENYS CHEVALIER** publicat a la revista Aujourd'hui Art et Architecture el maig de 1963.

Francisco Javier Vilató: una profunda raíz en el tiempo

[...] Vilató, como un aparecido, con obra en los más renombrados museos, y aquí, de puntillas, tímido, frágil, como una sombra, huérfano en su entorno, pero respetado por los que conocen; coetáneo, vivo, pero inmerso en el hechizo por la pintura pompeyana, en los rasgos severos y estrictos de la escultura del alto medievo.

Bodegones de formas entrevistas, con granadas de sangre y aceite sobre cuencos de alfajalauza, instrumentos musicales en alfombras de hierba o de silencio, desnudos de azafrán y yeso, pechos de piedra y espuma apretada para un horizonte de agua encarcelada, retenida.

Pintor, grabador, cincelador del cobre, ilustrador de versos y ficciones, escultor, ceramista, decorador, figurinista, muralista; ha realizado pinturas sobre cristal y cartones para tapices. Aire de la pintura española de París, pero que nadie busque referencias que no sea las de su savia, las del espacio que habita, las que produjo un momento glorioso y canalla para el arte español, las de la escultura románica, con vientres esféricos y caras estiradas; las de formas góticas, de cuerpos estáticos y sorprendidos, anunciando una mutación y unos modos que tardarían siglos en florecer. Sus desnudos son vírgenes de caliza, sus violoncelos cuerpos de mujeres, de santas convertidas en columnas de templetes y baldaquinos, acariciadas por una mano del siglo XX. [...]

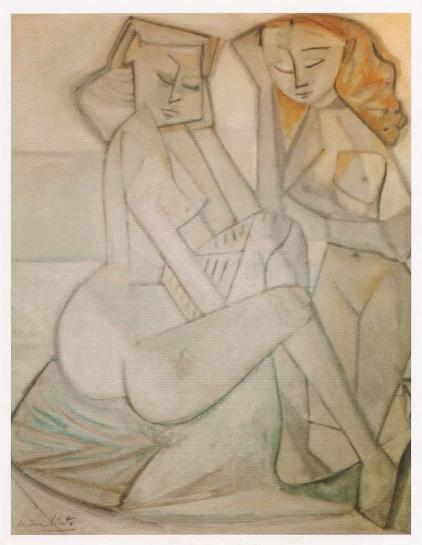
Fragment de l'article de **TOMÁS PAREDES** publicat a El Punto de las Artes (5/V/1988).

Sin título (1938) Oli sobre tela. 99 x 80 cm.

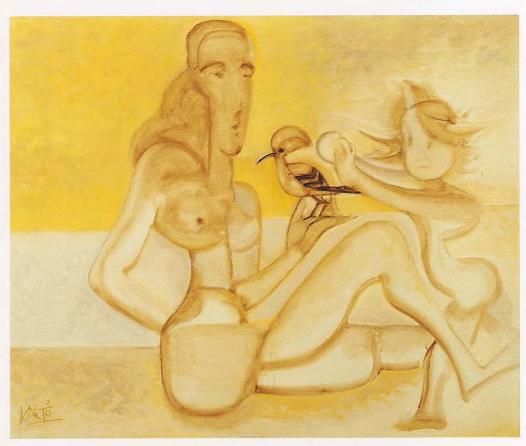
Nature morte au compotier (1947) Oli sobre tela. 73 x 54 cm.

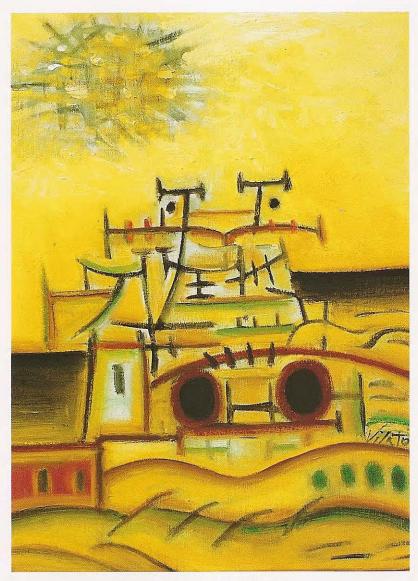
Nus sur la plage (1955) Oli sobre tela. 92 x 73 cm.

Personnage au fond bleu (1969) Oli sobre tela. 110 x 80 cm.

Nu assis avec huppe et petite fille (1989) Oli sobre tela. 130 x 162 cm.

Fort de mer et de terre III (1992) Oli sobre tela. 46 x 38 cm.

BREU NOTA BIOGRÀFICA

Neix a Barcelona l'11 de novembre.

Dibuixa i pinta des de petit i demostra un innat sentit de la línia i el color.

Als 11 anys participa en una exposició per a pintors professionals en què presenta un bodegó i un paisatge. Demostra ja una clara vocació.

Primera estada a París interrompuda per l'esclat de la Segona Guerra Mundial. Torna a Barcelona on pinta, dibuixa i s'inicia en les tècniques del gravat. Exposa diverses vegades a les galeries Reig i Pictoria conjuntament amb un grup d'avantguarda que s'aparta radicalment de l'art més tradicional. La ciutat francesa serà la meta d'aquest adolescent i gràcies a una beca

del govern francès hi retorna l'any 46.

París es convertirà en el seu lloc de residència i treball. Realitza les primeres exposicions individuals i participa al Salon des Surindépendants amb una gran tela.

Ja integrat al món artístic francès, apareix amb regularitat als principals Salons i rep el suport dels marxants més prestigiosos: amb Pierre LOEB exposa l'any 1948 i amb Alex MAGUY el 1959. Jeanne CASTEL treballa amb ell durant 18 anys i la galeria BERGGRUEN, que durant 30 anys presenta la seva obra gràfica, l'any 1977 li consagra una exposició de pintura. Treballa en el gravat, tan important per a ell com la pintura. El 1950 il·lustra amb aiguatintes el *Canto fúnebre de Ignacio Sánchez Mejías* de García Lorca. Amb editorials com G.L.M., Fata Morgana, La Fenêtre, Allia i La Barbacane il·lustra obres d'altres autors com Andrée Chedid, Claude Roy, Matise Hadjilazaros...

1954-1956 Vilató alterna la vida a París amb temporades al sud de França: Cagnes, Golfe-Juan, Menerbes i Vallauris. Al taller Madoura de Vallauris practica la ceràmica.

Per encàrrec del Mobiliari Nacional Francès crea dos cartrons per a tapissos que es realitzen a la manufactura d'Aubusson.

El 1954 farà la seva primera exposició a Suïssa. Aquest any també participa al *Salon des peintres Témoins de leur Temps* amb un retrat de la baronessa Alix de Rothschild.

1957-1960 Torna a Barcelona després de dotze anys d'absència. Des de llavors mantindrà contacte amb Catalunya. La seva projecció és ja internacional: participa a la Biennal de Torí i es convidat per la Hannover Gallery de Londres. Jacques Prévert escriu un poema per a la presentació de la seva recent obra gràfica a la galeria Rauch de Ginebra.

1961-1963 Treballa llargament el retrat d'Elisabeth Curtil, que figurarà a l'*Exposition du portrait Français* a Alemanya. Aquests anys exposa a Suïssa, Grècia i els Estats Units. L'any següent ho farà a París, Madrid i Barcelona.

1965-1966 El Gabinet d'Estampes de la Biblioteca Nacional de París presenta una exposició de la seva obra gràfica. L'any següent ho farà el Museu Espanyol d'Art Contemporani.

Visita a Pompeia i les impressions d'aquest viatge es reflecteixen en les seves obres. Una d'elles es el gran mural que fa a una mansió propera a Nàpols *Descens de la Quimera sobre Monticelli* (2,45 x 5,50 m). Un altre és l'encàrrec de la Societat Minera de Peñarroya, un relleu en coure i estany destinat a la Sala del Consell. Posteriorment aquesta peça passà al Museu d'Història i Belles Arts de Neuchâtel (Suïssa).

Aquest any és nomenat membre de la Societé des Peintres Graveurs Français. A partir del 68 passa regularment els estius a Alacant.

Viatja a Suècia per primer cop amb motiu d'una exposició que li organitza a Gotemburg la Galeria Ariane. Des d'aquest moment exposarà a Suècia amb regularitat, tant a galeries com a museus.

1971-1977 La Fondation du Gran Cachot du Vent a Suïssa li dedica una retrospectiva de pintura, dibuix i gravat.

El 1973 Claudine Sigler presenta un treball d'investigació sobre Vilató gravador, l'estudi és dirigit pel professor Paul Guinard de la Universitat de París III. El Centre Cultural Municipal d'Yverdon (Suïssa) presenta una retrospec-

tiva sobre els darrers deu anys de creació artística de Vilató. Els anys 80 són anys d'infatigable treball, en què desenvolupà totes les possibilitats plàstiques (dibuix, aquarel·la, oli, petit i gran format...) i aprofundeix en els seus temes: la dona, la infància, l'amor, la natura morta...

1984-1986 El Museu Rufino Tamayo de Mèxic li dedica una exposició d'obra gràfica recent. Se succeeixen exposicions a París, Madrid, Londres i Suïssa.

1987-1989 Durant gairebé dos anys es consagra a l'encàrrec públic: realitza cinc ceràmiques monumentals per al conjunt immobiliari de l'arquitecte Gerard Thurnauer a Torcy, Marne-la Vallée, a França. Una monografia de la Fenêtre il·lustra aquesta realització.

Exposa a Alacant conjuntament amb el pintor Pelayo i l'escultor Subirà Puig. Dues mostres a França destaquen per les seves temàtiques: l'exposició de temàtica eròtica al Moulin de Fombeton (Provença) i els lliures motius

marítims que presenta a la Galeria Lina Davidov.

1980

1990

1994 Tracta de nou la ceràmica en un encàrrec oficial al Grup Escolar de Lesseps de París.

El fill de Vilató fa una donació d'estampes al Museu del Gravat Espanyol Contemporani de Marbella. Amb aquest motiu se celebra una exposició i el museu dóna el nom de Vilató a una de les seves sales.

Presenta per primer cop a la Fira ESTAMPA de Madrid, la seva obra escultòrica.

La Sala Dalmau de Barcelona organitza una exposició homenatge que abraça el període 1938-1999.

Mariana Draper i Javier Vilató el maig de 1999 a la Sala Dalmau de Barcelona preparant el catàleg de la seva exposició.

Jacques Prevert, Vilató, i el seu fill Xavier. Amb motiu de l'exposició al Museu de Saint Paul de Vence (1966). © André Villers.

Vilató i Wifredo Lamb. Galeria Sagot-Le Garrec. París, 1980. © Vincent Rosell.

Joan Gaspar, Pilar Vélez, Xavier, Francesc Draper, Javier Vilató i Olga Spiegel a la Sala Dalmau amb motiu de l'exposició J. Fin. (Barcelona, 1996)

EXPOSICIONS INDIVIDUALS

1945	Galeria Pictoria, Barcelona. Espanya.
1946	Galeria Breteau, París. França.
1948	Galeria Pierre, París. França.
1950	Edicions G.L.M., París. França. (Gravats)
1951	Galeria 55, París. França.
1952	Atenes. Grècia. (Gravats)
	Galeria Jeanne Castel, París. França.
1954	Galeria Jeanne Castel, París. França.
	Galeria del Capitole, Lausana. Suïssa. Prefaci de Raymond Cogniat.
1955	Galeria de la Guilde de la Gravure, París. França. (Gravats)
1956	Galeria Maurice Bridel i Nane Cailler, Lausana. Suïssa. (Gravats)
	Galeria Jeanne Castel, París. França.
	A la casa dels barons Guy de Rothschild, París. França.
	Galeria 65, Cannes. França.
1957	Galeria Nicolas Rauch, Ginebra. Suïssa. (Gravats.) Poema de Jacques Prévert
1958	Galeria dels Nouveaux Grands Magasins, Lausana. Suïssa. Prefaci de George
	Peillex.
1959	Galeria de l'Elysée, París. França. Prefaci Douglas Cooper.
1960	Galeria Etats Unis, Cannes. França. Prefaci de Jacques Lassaigne.
1961	Galeria Renée Ziegler, Zuric. Suïssa. (Gravats.) Prefaci de Manuel Gasser.
1962	Galeria Zygos, Atenes. Grècia.
1963	Galeries Findley, Chicago i Palm Beach. EUA.
	Galeria Jeanne Castel, París. França.
	Gran Hôtel, Juan-les Pins. França.
1964	Galeria Sagot - Le Garrec, París. França. (Gravats).
	Galeria Syra, Barcelona. Espanya. Prefaci de Juan Ainaud de Lasarte.
	Galeria Biosca, Madrid. Espanya. Prefaci de Juan Ainaud de Lasarte.
	Galeria Merlin, Atenes. Grècia. Prefaci d'André Verdet.
1965	La Biblioteca Nacional, París. França. (Gravats)
1966	Galeria Syra, Barcelona. Espanya. (Gravats)
	Museu de Saint Paul de Vence. França.
1967	Museu d'Art Contemporani de Madrid, Espanya. (Gravats)
1969	Galerie Ariane, Gotemburg. Suècia.
	Chapelle des Moulins, Fleurier, Suïssa.
1070	Sala de Reunions de Peñaroya. (Relleu en coure de 3 x 8 m)
1970	Universitat d'Uppsala, Suècia.
	Galeria Skira, Madrid. Espanya. (Relleu en coure)
	Galeria Ariane, Gotemburg. Suècia.
	Museu de Halsingland, Hudiksvall. Suècia.
	Galeria Ariane, Estocolm. Suècia.
1971	Galeria Ariane, Gotemburg. Suècia. (Gravats)
	Fundació Grand Cachot de Vent, La Brévine, Suïssa. Prefaci de Denys Chevalier

	Arkitekgarden, Laholm. Suecia. (Gravats)
1972	Museu de Varberg, Suècia.
	Museu de Halsingland, Hudiksvall. Suècia.
1973	Museu Vastergotland, Skara. Suècia.
1974	Galerie Sagot-Le Garrec, París. França. (Gravats)
	Galeria Sapone, Niça. França.
1975	Galeria Kända Malare, Skovde. Suècia.
	Galeria Skira, Madrid, Espanya.
1976	Galeria Ditesheim, Neuchatel. Suïssa.
1977	Galeria Galax, Gotemburg. Suècia.
~~	Galeria Berggruen, París. França.
	Galeria Charles Munchen, Luxemburg. (Gravats)
1978	Lorensbergs Konstsalong, Gotemburg. Suècia. (Gravats)
	Galeria Sagot - Le Garrec, París. França.
1979	Institut Malherbe, Caen. França.
1980	Galeria Sagot - Le Garrec, París. França. (Gravats)
1700	Hôtel de Ville, Yverdon, Suïssa.
1982	Château des Antiquaries, Allaman. Suïssa.
1702	Galeria Kogal, Berna. Suïssa.
	Galeria La Lisère, Reims. França.
1984	Museo Rufino Tamayo, Mèxic. (Gravats).
1985	La Maison de la Gravure au Marais, París. França.
1986	Galeria Christopher Hull, Londres. Anglaterra.
1988	Galeria Fauna's, Madrid. Espanya.
1989	Office Départemental de la Culture, Aix-en-Provence. França. (Gravats).
1707	Galeria Fauna's, Madrid. Espanya. (Gravats)
	Galeria Richard am Bleicherweg, Zuric. Suïssa. (Gravats)
1990	Moulin de Fombeton, Sisteron. França.
1992	Galeria Goya, Saragossa. Espanya.
1772	Galeria Saint-Rémy, Meaux. França.
1993	Galeria Tiziano, Alacant. Espanya.
1775	Galeria Lina Davidov, París. França.
	Galeria Estiarte, Madrid. Espanya. (Gravats)
1994	Artothèque, Niça. França. (Gravats)
	Museu del Gravat Espanyol Contemporani, Marbella. Espanya. (Gravats).
1995	Fundació Arte y Tecnología de Telefónica, Madrid. Espanya.
1996	Galeria La Fenêtre, París. França. (Gravats)
1997	Galeria Carmen Héritier, Mirmande. França.
1998	ESTAMPA 98, Madrid. Espanya. (Escultures)
1999	Château de Carrouge. Office Départemental de la Culture de l'Orne. França
1///	Museu Goya-Vile de Castres, Tarn. França.
	Sala Dalmau, Barcelona. Espanya, ("Exposició homenatge. Període 1938
	1999).
	1777).

JAVIER VILATÓ: OBRA A MUSEUS

ESPANYA: Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia, Madrid.

Museu de Conca. Museu de Las Palmas. Museu de Cadaqués. Museu de Valls.

Museu del Gravat Espanyol Contemporani, Marbella.

"Legado Vilató-Lascaux".

FRANÇA: Centre Georges Pompidou, París.

Museu de BB.AA. de Caen.

Museu de Ceret. Museu d'Epinal. Museu de Limoges.

Gabinet d'Estampes de la Biblioteca Nacional, París.

Fundació Nacional d'Art Contemporani, París. Mobiliari Nacional Francès (tapissos), París. Fons Departamental d'Art Contemporani, Orne.

SUDÀFRICA Museu Johannesburg

GRÈCIA Museu Benaki, Atenes.

Pinacoteca Nacional Alexandre Soutzos, Atenes.

Pinacoteca Municipal, Atenes.

Pinacoteca de Salònica.

ISRAEL: Museu de Jerusalem.

SUÈCIA Museu de Halsingland, Hudiksvall.

SUÏSSA Col·lecció Municipal d'Yverdon.

Museu BB.AA. i Història de Neuchâtel.

EUA: Museu d'Art Modern, MOMA, Nova York.

Museu de Boston. Universitat de Yale.

J. Fin, Andrea Fabra, Ramón Rogent, Javier Vilató i Alberto Fabra.
La Rambla (Barcelona, 1943)
Vilató-Ruiz.

Picasso, Kahnweiler, Gustavo Gili, Jacqueline, Madame Sapone i Vilató mostrant les seves darreres obres. (Vallauris, 1956) © Eduard Quinn

Consell de Cent, 349 - 08007 Barcelona Tel. 93 215 45 92 - Fax 93 487 85 03

Generalitat de Catalunya

Departament de Cultura

Javier Vilató Señorita (1997). 3 terracotes i 5 hontaes 16.5 x 28.5 x 37 cm

